

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

DŘEVOHOSTICE (OKR. PŘEROV)

„Dřevohostický les“. Eneolit. Ojedinělý nález – sekera. Povrchový průzkum.

V roce 2014 byl na katastru obce Dřevohostice během preventivní prospekce realizované spolupracovníkem Muzea Komenského v Přerově Janem Neradílkem zajištěn ojedinělý nález eneolitické kovové industrie. Lokalita se nachází u jihozápadního cípu Dřevohostického lesa, v části zvané „Přední les“, poblíž kóty „Zajíček“ (309 m n. m.). Geografická souřadnice místa nálezu má hodnotu 49°26'26.0"N 17°35'32.7"E (WGS 84). Nadmořská výška polohy činí 308 m. Nalezeným kovovým předmětem je plochá měděná sekera protáhlého, mírně lichoběžníkovitého tvaru s rozšířeným ostřím. Příčný průřez je obdélníkový se zaoblenými hranami. V podélném průřezu se zužuje směrem k ostří i k mírně vkleslému týlu. Povrch předmětu je ze dvou třetin pokrytý zelenou oxidační patinou (obr. 7). Celková délka artefaktu činí 175 mm, šířka v úrovni ostří 53 mm, šířka týlu 36 mm, výška 13 mm. Váha měděné sekery činí 622,5 g.

Podle třídění M. Dobeše spadá dřevohostický exemplář mezi ploché sekery druhé skupiny a vykazuje největší tvarové shody s typem Rudimov, který je možné datovat do období středního eneolitu, přičemž není vyloučeno ani jeho přežívání do mladších období (Dobeš 2013, 41).

Poblíž místa nálezu se v této části Dřevohostického lesa nachází samostatná skupina mohyl „U Zajíčka“, která je součástí známého mohylového pohřebiště z pozdního eneolitu, tvořeného několika menšími skupinami mohyl kultury se šňůrovou keramikou a kultury zvoncovitých pohárů. Do roku 2013, kdy se v této části lesa podařilo 3D laserovým snímkováním nově identifikovat přibližně 7 mohyl, byla v poloze „U Zajíčka“ uváděna pouze jedna v minulosti prokopaná velká mohyla (Červinka 1934, 4; Peška *et al.* 2014, 111, 114). Vzhledem k těmto skutečnostem nelze v případě nálezu měděné sekery zcela vyloučit souvislost s funerálními aktivitami nositelů KŠK, které v předmětném prostoru probíhaly v období pozdního eneolitu.

Zdeněk Schenk

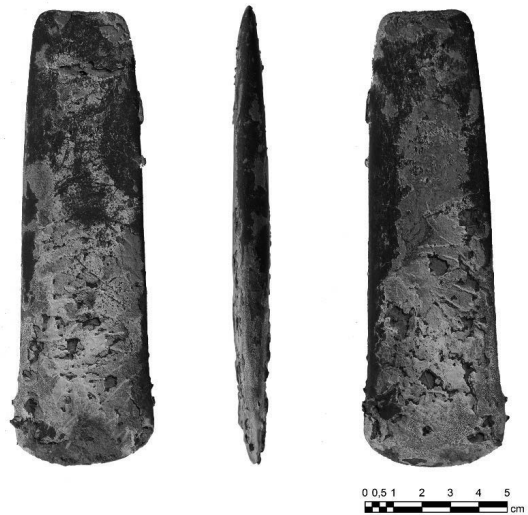
Literatura

- Červinka, I. L. 1934: *Mohyly na východní Moravě*. Nепublikovaný rukopis uložený v archivu Moravského zemského muzea Brno, Kojetín.
- Dobeš, M. 2013: *Měď v eneolitických Čechách*. Dissertationes archaeologicae Brunenses/Pragensesque 16. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Peška, J., Křišťuf, P., Rytíř, L., Švejcar, O., Hejman, M., Součková, K. 2014: Moderní výzkum eneolitického mohylníku v Dřevohostickém lese na východní Moravě, prvotní dosažené výsledky. In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2013*. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, 110–133.

Resumé

Dřevohostice (Přerov District), „Dřevohostický les“. An isolated Eneolithic copper axe was found in 2014 by J. Neradílek during metal detector prospecting in the southwestern part of Dřevohostický wood near „U Zajíčka“ site in the cadastral territory of Dřevohostice.

Obr. 7. Dřevohostice. Měděná sekera. Foto Z. Schenk.
Abb. 7. Dřevohostice. Copper Axe. Photo by Z. Schenk.

HRADČANY (K. Ú. HRADČANY NA MORAVĚ, OKR. PŘEROV)

„Běhulky“. KŠK. Povrchový sběr. Ojedinělé nálezy.

Během povrchové prospekce, uskutečněné pracovníky Muzea Komenského v Přerově v roce 2013 na katastru obce Hradčany, byla v trati „Běhulky“ objevena nová polykulturní archeologická lokalita. Ta se nachází na parcele č. 1434 jihozápadně od centra obce na mírném svahu klesajícím k pravému břehu říčky Šišemky. Nadmořská výška polohy se pohybuje mezi 240–248 m. Výsledky dosavadního nedestruktiv-

ního průřezu naznačují, že byla tato poloha osídlena nejprve v období pozdního eneolitu a posléze v mladší době bronzové (Schenk, Lapáček 2013, 14). Při jednom z opakovaných sběrů byla M. Komínkem nalezena silicitová sekera zhotovená ze silicitu z glacienních sedimentů (za určení suroviny vyslovujeme své poděkování A. Přichystalovi z Ústavu geologických věd Masarykovy univerzity v Brně). Sekera lichoběžníkovitého tvaru má celkovou délku 73 mm, šíři ostří 40 mm, šíři týlu 18 mm, sílu max. 24 mm. Artefakt má vyhlazené ostří, zbývající část těla vykazuje stopy poškození (obr. 8). Nalezený kus vykazuje shody s pazourkovými sekerami kultury se šňůrovou keramikou, jejíž přítomnost na katastru Hradčany v minulosti dokazoval nelokalizovatelný nález sekeromlatu jednoduchého tvaru (Červinka 1902, 88; Šebela 1999, 64).

Výmluvným dokladem aktivit nositelů kultury se šňůrovou keramikou na lokalitě „Běhulky“ je vedle zmiňované silicitové sekery zejména zlomek okraje poháru zdobeného otiskem šňůry a dále kolekce kamenné štípané industrie spolu se dvěma zlomky týlových partií kamenných sekeromlatů (Schenk, Lapáček 2013, 14). Na dohled od lokality směrem východním ve vzdálenosti 1,5–2 km se rozprostírá Dřevohostický les, kde se nachází rozsáhlé mohylové pohřebiště z období pozdního eneolitu tvořené několika menšími skupinami mohyl jak kultury se šňůrovou keramikou, tak i kultury zvoncovitých pohárů (Peška *et al.* 2014, 111).

Zdeněk Schenk, Miroslav Komínek

Literatura

Červinka, I. L. 1902: *Morava za pravěku*. Brno: Musejní spolek.

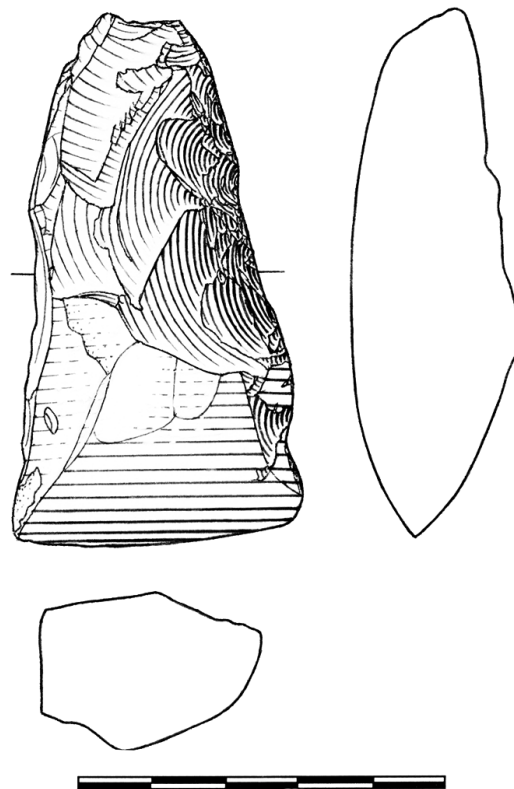
Peška, J., Křišťuf, P., Rytíř, L., Švejcar, O., Hejzman, M., Součková, K. 2014: Moderní výzkum eneolitického mohylníku v Dřevohostickém lese na východní Moravě, prvotní dosažené výsledky. In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2013*. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, 110–133.

Schenk, Z., Lapáček, J. 2013: *Hradčany. Dějiny a přítomnost obce*. Hradčany: Obec Hradčany.

Šebela, L. 1999: *The Corded Ware Culture in Moravia and in the Adjacent Part of Silesia (Catalogue)*. *Fontes Archaeologiae Moraviae* 23. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno.

Resumé

Hradčany (Kat. Hradčany na Moravě, Bez. Přerov), „Běhulky“. Schnurkeramik. Oberflächensammlung. Einzelfund.

Obr. 8. Hradčany. Pazourková sekera kultury se šňůrovou keramikou. Kresba J. Brenner.

Abb. 8. Hradčany. Feuersteinbeil der Schnurkeramik. Zeichnung J. Brenner.

HRUŠKA (OKR. PROSTĚJOV)

„Nivky“ (parc. č. 2126). MMK (Lengyel IV – Epilengyel). Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 13. září až 12. prosince 2016 byl prováděn průběžný archeologický dohled při stavbě „Protierozní a protipovodňová opatření v k. ú. Hruška - I. etapa“. I přes plošně velmi rozsáhlé zemní práce došlo pouze k jedinému archeologicky významnému nálezu v podobě prostorově izolované „sídlištní“ jámy (ZM ČR 1:10 000, list 24-42-04, 167:350 mm od Z:J s. č.) se sporadickým keramickým materiálem (obr. 9), který poněkud překvapivě připomíná hmotnou náplň dolnorakouské lengyelské skupiny Wolfsbach (Lengyel IV – Epilengyel; k použité periodizaci *cf.* Čižmář *et al.* 2004).

Pavel Fojtík